

UŞAK HUZUREVİ YAŞLI BAKIM VE REHABİLİTASYON MERKEZİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/78

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 3/12/2024 tarihli ve 2024/1237 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	2
B. Merkez Personeli	3
C. Koruma Altında Bulunan Kişiler	5
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Fiziksel Koşullar.....	5
B. Yönetim, Personelin Tutumu, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları	7
C. Beslenme.....	9
D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri.....	10
E. Psikososyal Servis Hizmetleri.....	11
F. Günlük Yaşam ve Faaliyetler	12
G. Dış Dünya ile İletişim ve Ailelerle Etkileşim.....	13
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	14
A. Değerlendirme	14
B. Tavsiyeler.....	14
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	15
2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiye.....	15

CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
m²	: Metrekare
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı "*Bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.*"

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM, "*İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi*" ifade etmektedir.

4. 21/2/2001 tarihli ve 24325 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 4'üncü maddesi uyarınca huzurevi; "*60 yaş ve üzerindeki yaşlı kişileri huzurlu bir ortamda korumak, bakmak ve bu kişilerin sosyal ve psikolojik gereksinimlerini karşılamak amacıyla kurulan yatılı sosyal hizmet kuruluşunu*"; yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezi ise; "*Yaşlı kişilerin yaşamlarını sağlık, huzur ve güven içinde sürdürmeleri amacıyla, kendi kendilerini idare edebilecek şekilde rehabilitasyonlarının sağlandığı, tedavisi mümkün olmayanların ise sürekli olarak özel bakım altına alındığı yatılı sosyal hizmet kuruluşunu*" ifade etmektedir.

5. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci maddesinin (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir.

Bu bağlamda huzurevi yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerine ziyaret gerçekleştirmek TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. Anılan görevin icrası kapsamında, Uşak Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezine¹ 14/8/2024 tarihinde *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiş olup Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ..., Uzman Psikolog ... ile Kurumumuzun talebi doğrultusunda görevlendirilen Hekim ... ve Psikolog ... yer almıştır.

7. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan ön görüşme ile başlamıştır. Bu görüşmede Ziyaret Heyeti tarafından TIHEK'in UÖM kapsamındaki görev ve yetkileri hakkında bilgi verilmiş ve Merkeze ilişkin genel bilgiler edinilmiştir. Sonrasında, Ziyaret Heyeti tarafından Merkezde kalan sakinlerin yaşam alanlarına sırasıyla gidilmiş ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Merkezde kalan sakinler ile gerçekleştirilen görüşmelere Merkez personeli dâhil edilmemiştir. Akabinde ortak kullanım alanları incelenmiş, bu sırada Merkez İdaresi tarafından Merkezin işleyişine ilişkin bilgiler aktarılmış, farklı uzmanlıklara sahip Merkez personeli ile de görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan son görüşme ile tamamlanmış ve bu görüşmede ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve yeni bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş ve ziyarete ilişkin edinilen ilk gözlem ve tespitler İdareye iletilerek ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

8. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı kararı ile Başkanlık Makamının 6/8/2024 tarihli ve 40031 sayılı oluruna istinaden 14/8/2024 tarihinde Uşak Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

9. Merkez 1989 yılında faaliyete geçmiş, 2017 yılında Uşak İli Dikilitaş Mahallesiindeki yeni binasına taşınmıştır.

¹ Bundan sonra kısaca "Merkez" olarak ifade edilecektir.

10. Şehir merkezine 4 kilometre uzaklıkta bulunan Merkez, 54.164 metrekare (m²) açık alan üzerine inşa edilmiş olup 17.001 m² kapalı alanda hizmet vermektedir. Merkeze toplu taşıma araçları ile ulaşım imkânı bulunmaktadır.

B. Merkez Personeli

11. Merkezde görev yapan 124 personelin ünvan, cinsiyet ve sayılarına göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

ÜNVAN	CİNSİYET	SAYI
Müdür	Kadın	1
Psikolog	Erkek	1
Diyetisyen	Kadın	1
Fizyoterapist	Kadın	2
Fizyoterapist	Erkek	1
Sosyal Çalışmacı	Kadın	1
Sosyal Çalışmacı	Erkek	1
Sağlık Personeli	Kadın	4
Sağlık Personeli	Erkek	3
Yurt Yönetim Memuru	Kadın	1
Yurt Yönetim Memuru	Erkek	1
Memur	Erkek	1
Danışma - Yönlendirme Personeli	Kadın	3
Danışma - Yönlendirme Personeli	Erkek	1
Ayniyat Saymanı	Kadın	1
Din Görevlisi	Erkek	1
Bakım Personeli	Kadın	36
Bakım Personeli	Erkek	23
Temizlik Personeli	Kadın	19
Temizlik Personeli	Erkek	7

Güvenlik Personeli	Kadın	2
Güvenlik Personeli	Erkek	5
Kaloriferci	Erkek	1
Teknisyen Yardımcısı	Erkek	1
Hizmetli	Erkek	5
Şoför	Erkek	1
TOPLAM		124

12. Bakım, temizlik, güvenlik ve danışma - yönlendirme personelinin üç vardiya şeklinde 08.00-16.00, 16.00-24.00 ile 24.00-08.00 saatleri arasında hizmet verdiği, görev yapan diğer personelin ise 08.00-17.30 saatleri arasında çalıştığı ifade edilmiştir.

13. Merkez personeline yönelik düzenlenen eğitimler ve katılımcı sayısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

EĞİTİM İÇERİĞİ	KATILIMCI SAYISI
Diyabette Beslenme ve İnsülin Kullanım Eğitimi	39
Bulaşıcı Hastalıklar ve Kişisel Hijyen Eğitimi	34
Yangın Eğitimi	47
Deprem Eğitimi	32
Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi	97

14. Cumhurbaşkanlığı Uzaktan Eğitim Kapısı sistemi üzerinden; “İnsan Hakları”, “İnsan Hakları Çerçevesinde Etik”, “İnsan Hakları ve Kamu Denetçiliği Kurumu Bağlamında İyi Yönetim İlkeleri”, “İnsan Hakları Temelinde İş Yerinde Cinsiyet Eşitliği” konulu eğitimlerin huzurevi, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde görevli personele tanımlandığı ve anılan eğitimlere Merkez personelinin katıldığı belirtilmiştir.

15. Merkez personelinin; kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almadığı ifade edilmiştir.

C. Koruma Altında Bulunan Kişiler

16. Merkez, 60 yaş üzerindeki bireylere hizmet vermektedir. İdare tarafından başvuruların, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı il müdürlükleri, sosyal hizmet merkezleri veya kolluk görevlileri aracılığıyla yapıldığı ve kişilerin başvuru sırasına göre Merkeze kabul edildiği ifade edilmiştir.

17. Merkeze kabulde sosyal inceleme raporu dayanak alınarak; kanunen bakmakla yükümlü kimsesi olmayan, sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, dul ve yetim aylığı almayan, yapılacak araştırmalar sonucunda adına kayıtlı menkul ve gayrimenkulü bulunmayan ya da adına kayıtlı gayrimenkulü olup da sağladığı gelirle yaşamını sürdüremeyeceğinin saptanması sonucunda yoksulluk belgesi düzenlenen yaşlılar ile kanunen bakmakla yükümlü kimsesi olup da yükümlülerin ekonomik gücünün yeterli olmadığı saptanan yaşlılar ücretsiz; ekonomik gücü yeterli olan yaşlılar ise ücretli olarak kabul edilmektedir.

18. Ziyaret tarihinde huzurevi bölümünde 70, özel bakım bölümünde 105 olmak üzere toplam 175 sakinin kaldığı Merkezde sakinlerin 104'ü erkek ve 71'i kadındır.

19. Merkezde 1 evli çiftin olduğu ve bu sakinlerin aynı odada kaldığı öğrenilmiştir.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

20. Merkez 4 katlı A blok, 3 katlı B blok ile tek katlı C ve D bloktan oluşmaktadır.

21. Merkezde toplam 196 adet oda bulunmaktadır. Balkon dâhil olmak üzere 31 m²'lik alana sahip odalarda huzurevi bölümünde tek sakin, özel bakım bölümünde iki sakin kalmaktadır.

22. Her kat 2 koridora ayrılmakta olup her koridorda 6 oda, 1 dinlenme salonu, 1 çamaşır ve ütü odası, 1 hasta banyosu bulunmaktadır.

23. Dinlenme salonunda koltuk, televizyon, masa, sandalye ve mutfak alanı olduğu görülmüştür.

24. Merkezde sigara içen sakinler için ayrı alan bulunmamaktadır. İdare tarafından Merkez içerisinde sigara içilmesinin yasak olduğu, Merkez bahçesinde ya da odaların balkonlarında sigara içildiği ifade edilmiştir.

25. İdare tarafından sakinlerin oda yerleşimleri yapılırken sağlık, özel durum, cinsiyet gibi hususların dikkate alındığı belirtilmiştir. Kadın ve erkeklerin farklı katlarda kaldığı görülmüştür.

26. Huzurevi bölümündeki odalarda; yatak, masa, sandalye, duvara sabitlenmiş elbise dolabı, etajer, telefon, televizyon, mini buzdolabı, mutfak alanı, tuvalet, banyo ve balkon mevcuttur. Odanın içerisinde ve tuvalette tutunma barları bulunduğu, kapıların tekerlekli sandalye ve yürüteçlerin rahat hareket edebileceği genişlikte olduğu görülmüştür.

27. Özel bakım bölümündeki odalarda ise; hasta yatağı, ayarlanabilir hasta yemek masası, sandalye, duvara sabitlenmiş elbise dolabı, etajer, telefon, mini buzdolabı, mutfak alanı, tuvalet, banyo ve balkon mevcuttur. Yatağa bağımlı hastaların bakım işlemleri esnasında mahremiyeti sağlamak için perde sistemi bulunduğu, kapıların tekerlekli sandalye ve yürüteçlerin rahat hareket edebileceği genişlikte olduğu, odanın içerisinde ve tuvalette tutunma barlarının bulunduğu görülmüştür. Personel tarafından kendi kendine hareket edemeyen sakinler için havalı yatak kullanıldığı belirtilmiştir.

28. Blok girişlerinin engellilerin erişimine uygun biçimde düz zemin şeklinde olduğu, kat merdivenlerinde ve koridorlarda tutunma barları ile kaydırmaz bantların bulunduğu ve merdiven boşluklarında güvenlik filesi olduğu görülmüştür. Asansörlerin sedye sığabilecek genişlikte olduğu ve asansör kapısının sakinlerin rahatça binebileceği şekilde yavaş bir biçimde açılıp kapandığı gözlemlenmiştir.

29. Odalarda acil çağrı butonu bulunmamaktadır. İdare tarafından odalardaki dâhili telefonların acil çağrı butonu olarak kullanılacak şekilde ayarlandığı, ahizeyi kaldırdıktan sonra herhangi bir tuşa basılmaması halinde kattaki personele çağrı gittiği öğrenilmiştir. Merkez İdaresi tarafından odalara acil çağrı butonu konulması için gerekli yazışmaların yapıldığı belirtilmiştir. İncelenen belgelerden en son yazışmanın Uşak Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ile 12/2/2024 tarihinde yapıldığı görülmüştür.

30. Soğuk ve sıcak suya erişimin 24 saat mümkün olduğu Merkezde görüşülen sakinler tarafından bu hususa ilişkin herhangi bir şikâyette bulunulmamıştır.

31. Temizlik personeli tarafından sakinlerin odalarının ve Merkezdeki ortak alanların her gün temizlendiği ifade edilmiştir. Ziyaret tarihinde Merkezin oldukça temiz olduğu görülmüştür. Görüşülen sakinler temizlik noktasında memnuniyetlerini ifade etmiştir.

32. Sakinlerin çamaşırları katlarda bulunan çamaşır ve ütü odasında yıkanmaktadır. Her blokta sakinlerin nevresimlerinin yıkandığı çamaşırhane bulunmaktadır. Görüşülen sakinler çamaşır ve nevresimlerinin haftalık olarak yıkandığını ve kirlendiği durumda derhal

temizleriyle değiştirildiğini ifade etmiştir. Sakinlerin odalarında yapılan incelemelerde sakinlerin kıyafetlerinin ve nevresimlerinin temiz olduğu gözlemlenmiştir.

33. Pencerelerin genişliği ve balkon sayesinde odaların havadar ve aydınlık olduğu, sakinlerin yataklarının başında duvara sabitlenmiş gece lambalarının bulunduğu ve gece lambalarının çalışır vaziyette olduğu görülmüştür.

34. İdare tarafından, merkezi doğalgaz sistemiyle ısıtılan Merkezde kış aylarında üst katlardaki odalarda ısınma sorunu yaşandığı için bu odalara elektrikli ısıtıcıların yerleştirildiği ifade edilmiştir. Üst katlardaki ziyaret edilen odalarda elektrikli ısıtıcıların olduğu görülmüş, görüşülen sakinlerden ısınmaya ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

35. Merkezde gece görüşü özelliğine sahip 106 adet güvenlik kamerası bulunmaktadır. Personel tarafından kamera kayıtlarının geriye dönük iki ay saklandığı, olumsuz bir durum yaşandığında ilgili kayıtların yedeklendiği ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kamera kayıtları izlenmiş, kameraların sakinlerin özel yaşam alanlarını görüntülediği ve kayıtların geçmişe dönük olarak 60 güne kadar izlenebildiği görülmüştür.

36. İncelenen belgelerden Merkezin açık ve kapalı alanlarında her ay düzenli olarak ilaçlama yapıldığı anlaşılmıştır.

37. Koridorlarda yangın söndürme tüplerinin ve yangın dolaplarının bulunduğu, ayrıca sakinlerin kaldığı odalar da dâhil olmak üzere Merkez genelinde yangın sensörlerinin olduğu görülmüştür.

38. Merkezde, sakinleri dış aktivitelere götürmek ve hastaneye sevk etmek için kullanılan 1 otomobil, 1 minibüs ve engelli rampası olan 1 servis aracı bulunmaktadır.

39. Merkezin Türk Standartları Enstitüsü Erişilebilirlik Belgesi bulunduğu görülmüştür.

B. Yönetim, Personelin Tutumu, Disiplin ve Şikâyet Mekanizmaları

40. Merkez İdaresi tarafından sakinlerin talep ve şikâyetlerini sözlü olarak ilettikleri, bu talep ve şikâyetlerin ilgili birimlerle istişare edilerek mümkün olan en kısa sürede çözüme kavuşturulduğu; şikâyetlerin daha çok Merkezde kalan diğer sakinlerle ilgili olduğu bilgisi paylaşılmıştır. Merkezde dilek/şikâyet kutusu olduğu görülmüş olmakla birlikte sakinlerin talep ve şikâyetlerini sözlü olarak iletmesi sebebiyle aktif olarak kullanılmadığı öğrenilmiştir.

41. Merkezde yaşanan vefat sayılarının yıllara göre dağılımı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Yıl	Vefat Sayıları
2019	41
2020	68
2021	31
2022	59
2023	46

42. Merkezde 2024 yılının başından Eylül ayına kadar olan süreçte ise 21 sakinin vefat ettiği, vefat nedenlerinin doğal ölüm olduğu bilgisi edinilmiştir.

43. Vefat ettikten sonra otopsi işlemi gerçekleştirilen 1 sakin bulunmaktadır. İncelenen belgelerden 2022 yılında yüksekten düşme sonucu vefat eden sakinin ölümü hakkında Uşak Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma yürütüldüğü ve 2022/15581 sayılı yazı ile olaya ilişkin kovuşturmanın yapılmasına yer olmadığına dair verilen kararın Merkeze bildirildiği görülmüştür.

44. Ziyaret tarihinde, sakinlere kötü muamele uyguladığı gerekçesiyle hakkında adli veya idari soruşturma yürütülmekte olan herhangi bir personel bulunmadığı bilgisi edinilmiştir.

45. Görüşülen sakinler tarafından İdare ve personelle rahatlıkla iletişim kurabildikleri, şikâyet ve taleplerinin dikkate alındığı ifade edilmiştir. Sakinlerin personelin tutum ve davranışlarından memnun oldukları gözlemlenmiştir.

46. İdare tarafından Merkezde hakkında disiplin soruşturması yürütülmesi gereken bir sakin olduğunda Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerinin uygulandığı belirtilmiştir.² Ziyaret tarihi itibarıyla Merkezde disiplin kararıyla nakil giden 1 sakin olduğu; Merkez müdürü başkanlığında her yılın ocak ayında disiplin kurulu oluşturulduğu ve o yıl içerisinde disiplin soruşturması yürütülmesi gereken bir durum yaşandığında disiplin kurulu tarafından inceleme yapılarak karar verildiği öğrenilmiştir.

² Yönetmelik'in "Disiplin Hükümleri" kısmına uygun olarak; kurallara uyulmadığında sakinlere uyarı cezası verildiği, 3 uyarı cezasının ardından ya da bulunduğu kat ve blok yaşlıları ile personeline fiziksel tacizde bulunduğu oda, kat ve blok değişikliği yapıldığı devam eden hallerde ise kuruluş değiştirme disiplin cezasının uygulandığı öğrenilmiştir.

C. Beslenme

47. Yemekler A blokta bulunan mutfakta diyetisyen kontrolünde hazırlanmakta ve sakinlerin odalarına servis edilmektedir.

48. Merkezde sakinlere 3 ana öğün ve 1 ara öğün yemek verilmektedir. Sakinlerin yemeklerini katlarda bulunan dinlenme salonlarında ya da odalarında yediği, kendi başına yemeklerini yiyemeyen sakinlere bu konuda bakım personeli tarafından yardımcı olunduğu gözlemlenmiştir.

49. Mutfakta ve yemek dağıtımında çalışan personelin hijyen kurallarına uygun olarak eldiven, saç bonesi ve maske kullandığı görülmüştür.

50. Mutfağa ait 2 soğuk hava deposu bulunmaktadır. Depolardan birisi et ve süt ürünlerini diğeri ise sebze ve meyveleri muhafaza etmek için kullanılmaktadır. Yapılan incelemelerde son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ürüne rastlanmamıştır.

51. Merkezde çıkan öğle yemeği Ziyaret Heyeti tarafından yenilmiş, yemeklerin doyurucu ve lezzetli olduğu değerlendirilmiştir. Görüşülen sakinlerden yemeklere ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

52. Yemek numunelerinin mevzuata³ uygun olarak 72 saat süreyle mutfakta saklandığı görülmüştür.

53. İdare tarafından Merkezde tansiyon ve şeker rahatsızlıkları olan sakinlerin olduğu, kendilerine hekim tarafından verilen özel bir diyet bulunmadığı için bu sakinlere ayrıca çıkarılan diyet yemek olmadığı ancak şeker hastalarına verilen tatlı miktarına dikkat edildiği ve Ziyaret tarihinde Merkezde çölyak hastası olan ve vejetaryen/vegan beslenen sakin olmadığı bilgisi paylaşılmıştır.

54. İdare tarafından sakinlere her öğünde ambalajlı su verildiği belirtilmiş, odalardaki mutfak alanında da ambalajlı suların olduğu görülmüştür.

55. B blok zemin katta sıcak ve soğuk içeceklerin satıldığı, sakinlerin televizyon izleyebildiği ve masa oyunları oynayabildiği alanları olan bir çay ocağı bulunmaktadır.

56. Merkezde kantin bulunmamaktadır. Sakinlerin ihtiyaçlarının marketten tedarik edildiği, markete gidemeyecek durumda olan sakinlerin ihtiyaçlarının ise Merkez personeli

³ 26/9/2008 tarihli ve 27009 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda Güvenliği ve Kalitesinin Denetimi ve Kontrolüne Dair Yönetmelik’in 8’inci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca “*Kamu-özel kurum ve kuruluşları ile mahallinde üretilerek toplu tüketime sunan işyerleri ve yemek fabrikaları, ürettiği yemek partisininin her çeşidinden alınan bir örneği 72 saat uygun koşullarda saklamakla yükümlüdür.*”

tarafından karşılandığı öğrenilmiştir. Ayrıca Merkeze haftalık olarak meyve ve sebze satan bir aracın geldiği bilgisi edinilmiştir.

D. Sağlık ve Bakım Hizmetleri

57. Sağlık Servisinde 6 sağlık personeli ile pazartesi ve perşembe günleri yarım gün hizmet veren 1 hekim görev yapmaktadır.

58. Sağlık servisi 1 muayene odası ve 1 personel odasından oluşmaktadır. Muayene odasında 1 sedye, 1 tekerlekli sandalye, paravan, travma tahtası, boyunluk, nebulizatör⁴, tansiyon, şeker ve ateş ölçüm cihazları ile hekim masa ve sandalyesi bulunmaktadır.

59. Merkeze kabul edilen sakin için sağlık personeli tarafından dosya açıldığı ve sakine kan tahlili yapıldığı öğrenilmiştir.

60. Sakinlerin geçirdiği hastalıkları ve düzenli kullandığı ilaçları gösteren sağlık takibi kartları, ilk muayene evrakı, tanı ve verilen ilaçların bilgilerini içeren hasta tabelası, periyodik muayene evrakı ve sakinin sağlık kurulu raporlarını içeren sağlık dosyalarının düzenli şekilde tutulduğu görülmüştür.

61. İncelenen belgelerden tansiyon hastalığı bulunan sakinlerin günde 2 defa tansiyon ölçümlerinin, şeker hastalığı bulunan sakinlerin günde 7 defa şeker ölçümlerinin yapılarak takip edildiği görülmüştür. Merkezde epilepsi rahatsızlığı bulunan 3 sakin olduğu öğrenilmiş, sakinlerin geçirdiği krizlere ilişkin aylık olarak liste tutulduğu gözlenmiştir.

62. Sağlık Servisinde yapılan incelemelerde tüm sakinlere yıllık olarak; kan tahlili, akciğer grafisi çekimi, boy ve kilo ölçümü; 60-70 yaş aralığındaki sakinlere ise kalın bağırsak taraması yapıldığı ve sonuçların ayrı ayrı dosyalandığı görülmüştür.

63. Merkezde 3 fizyoterapist görev yapmaktadır. Fizyoterapist odasında paravan, sedye, paralel bar, merdiven, parmak merdiveni, omuz çarkı, elektroterapi cihazı, buz aküleri, infraruj cihazı⁵, pilates topu ve direnç lastiği bulunmaktadır.

64. Personel tarafından aile hekimi ve fizik tedavi hekiminin yönlendirmesi sonrasında ilgili sakin için fizik tedaviye başlandığı, seansların 45 dakika sürdüğü belirtilmiştir. Haftanın

⁴ Nebulizatör genelde solunum sorunlarını iyileştirmek veya semptomları azaltmak için kullanılan bir tür ilaç dağıtma mekanizmasıdır. Bu cihazlar, sıvı ilacı ince bir sis olarak dönüştürerek hastanın solunum sistemine daha etkin bir şekilde ulaştırır. Astım veya kronik obstrüktif akciğer hastalığı gibi koşullar için sıkça kullanılırlar.

⁵ Kızılötesi ışık akımlarının kullanıldığı bir tedavi cihazıdır. Kızılötesi ışıktan faydalanılarak dalga boylarının tedavi alanına uygun bölgelere göre ayarlanması ile o bölgenin ısınması sağlanarak bölgesel tedavi etmede kullanılmaktadır.

3 günü grup dersleri yapıldığı, özel bakım bölümünde kalan sakinlere günlük yatak hareketleri yaptırılarak yatak yarası oluşumunun engellendiği belirtilmiştir.

65. İdare tarafından acil durumlarda katlarda bulunan bakım personeli tarafından ivedilikle sağlık servisine haber verildiği, acil durum çantası ile sakinin bulunduğu yere gidilerek sakinin genel durumunun kontrol edildiği, aynı zamanda 112 Acil Çağrı Merkezi ile iletişime geçilerek sakinin hastaneye naklinin sağlandığı bilgisi paylaşılmıştır. Hastaneye sevk edilen sakine bakım personelinin eşlik ettiği bu süreçte sakinin yakınlarının da bilgilendirildiği ifade edilmiştir.

66. Ziyaret Heyetine dâhil olan hekimle birlikte acil durum çantası incelenmiş içerisinde; manuel ve dijital tansiyon aleti, oksimetre, nebüllü oksijen maskesi, ateş ölçer, kan şekeri ölçüm cihazı, pansuman malzemeleri ve serumların bulunduğu görülmüştür.

67. Personel tarafından yılda 2 defa sakinlerin ağız ve diş sağlığı için gerekli kontrollerin yaptırıldığı, tedavi gerektiren bir durum olduğunda ise diş polikliniğinden randevu alınarak ilgili sakinin hastaneye sevk edildiği ifade edilmiştir.

68. İlaçların haftalık dozlarla ilgili sakinin isminin yazıldığı plastik şeffaf kutulara konularak tasnif edildiği görülmüştür. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemelerde son kullanma tarihi geçmiş herhangi bir ilaca rastlanmamıştır. Kırmızı-yeşil reçeteli ilaçların revirde bulunan bir etajerin çekmecesinde kilitli olarak muhafaza edildiği ve personelin olmadığı zamanlarda revirin kilitli tutulduğu belirtilmiştir.

69. Görüşme gerçekleştirilen sakinler reçete edilen ilaçların aynı gün içerisinde ya da ertesi gün tedarik edildiğini ifade etmiştir.

70. Özel bakım bölümünde kalan sakinlerin banyo ihtiyaçlarının bakım personeli tarafından karşılandığı, huzurevi bölümündeki sağlık durumu uygun olan sakinlerin banyo ihtiyaçlarını tek başına gidermek istediğinde izin verildiği ve ihtiyaç duyduklarında bakım personeli tarafından yardımcı olunduğu bilgisi edinilmiştir.

71. Özel bakım bölümünde yapılan incelemelerde sıvı takip çizelgesi, bez değişim çizelgesi, bakım kontrol çizelgesi, oda kontrol çizelgesi, mama ile beslenen yaşlılar için ağız bakım çizelgesi tutularak sakinlerin kişisel bakımlarının düzenli olarak takip edildiği görülmüştür.

72. İdare tarafından sakinlerin berber ve kuaför ihtiyacının bu konuda sertifikası olan bakım personeli tarafından giderildiği belirtilmiştir. Görüşülen sakinlerden bu konuya ilişkin herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

E. Psikososyal Servis Hizmetleri

73. Psikososyal serviste 2 sosyal çalışmacı, 1 psikolog ve 1 sağlık memuru hafta içi 08.30-17.30 saatleri arasında görev yapmaktadır.

74. Personel tarafından Merkeze başvurmak isteyen yaşlılara başvuru şartları hakkında bilgilendirme yapıldığı, sosyal inceleme raporlarının incelendiği, Merkeze kabulü yapılan sakinlerle görüşme gerçekleştirildiği ve her sakin için ayrı bir dosya açıldığı belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan incelemede sağlık raporu, sakinin maaşı var ise maaş bordrosu, sosyal inceleme raporu, nüfus kayıt örneği, ücretli kalan sakinler için yüklenme senedi, taahhütname, mal bildirim formu, mülakat formu, oryantasyon formu ve kabul formundan oluşan dosyaların düzenli bir şekilde tutulduğu görülmüştür.

75. Bir sakinin Merkeze kabulünden ayrılışına kadar geçen süreçte; Merkeze kabul edilen sakinin yakınlarına bilgi verildiği, sakinin Merkeze uyum sağlaması için gerekli çalışmalar yapıldığı, sakinlerin yakınlarıyla iletişimlerini sürdürmeleri konusunda destek olunduğu, sosyal faaliyetlerin düzenlenmesi gibi hususlarda psikososyal servis personeli tarafından çalışmalar yürütüldüğü belirtilmiştir.

76. Personel tarafından sakinlerin odalarında haftada en az 1 defa ziyaret edildiği, sakinlerin de istedikleri zaman gelerek kendileriyle görüşebildikleri ifade edilmiştir.

77. Merkezde ücretsiz kalan sakinlere aylık olarak dağıtılan harçlıkların⁶ talep halinde tamamının verildiği, diğer hallerde ihtiyaca göre harçlık verilerek kalan kısmının emanet kasa hesabında saklandığı, ziyaret tarihi itibarıyla harçlık miktarının 1470 TL olduğu öğrenilmiştir. Harçlık dağıtımını ile ilgili bir defter tutulduğu ve imza karşılığında sakinlere dağıtımının yapıldığı görülmüştür.

F. Günlük Yaşam ve Faaliyetler

78. İdare tarafından Merkezde okuma alışkanlığı olan sakin sayısının az olması nedeniyle kütüphane bulunmadığı fakat dergi, gazete gibi yayınların talep edilmesi halinde temin edilerek ilgili sakine verildiği ve talebi olan iki sakinin odasına kitaplık kurulduğu bilgisi verilmiştir. Görüşülen sakinlerden bu konuda herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

⁶ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Harçlık" başlıklı 65'inci maddesine göre "Hiçbir yerden geliri olmayan ücretsiz yaşlılara sosyal inceleme raporu dayanak alınarak kuruluş müdürün (Mülga ibare:RG31/7/2009-27305) ... onayı ile onay tarihini takip eden ilk aydan itibaren 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1'inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen gösterge rakamının, her yıl Bütçe Kanunu ile saptanan memur aylıklarına uygulanan katsayı çarpımı sonucu bulunacak miktar üzerinden hiçbir kesinti yapılmaksızın net aylık harçlık verilir."

79. Sakinlerin gün içerisinde bahçede bulunan kamelyalarda ve çay ocağında vakit geçirdiği gözlenmiştir. Görüşme gerçekleştirilen sakinler tarafından bahçeye kendi imkânlarıyla çıkamayacak olan sakinlere personelin yardımcı olduğu ifade edilmiştir. Kamelyalardan bir tanesinde soba olduğu görülmüş, İdare tarafından kış döneminde sakinlerle burada kestane pişirilerek vakit geçirildiği ifade edilmiştir.

80. Merkezde 1 bocce sahası bulunmaktadır. Uşak Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünden haftanın 2 günü gelen bir eğiticinin olduğu ve sakinlerin şehirlerarası bocce turnuvasına katıldığı bilgisi edinilmiştir.

81. Bahçede sakinlerin bakımlarıyla ilgilendiği tavus kuşları ve tavukların olduğu görülmüştür. Merkezde ilgisi olan bazı sakinlerin bahçede çiçek yetiştirdiği ve toprakla uğraşabilecekleri bir bostan alanının olduğu belirtilmiştir.

82. B blokta resim atölyesi bulunmaktadır. Atölyede kutu oyunları, el işi malzemeleri, sakinlerin yapmış olduğu el işi ürünler ile masa ve sandalyeler bulunmaktadır.

83. Merkezde 1 mescit bulunmaktadır. Haftanın 2 günü 1 erkek ve 1 kadın din görevlisinin Merkeze gelerek sakinlerle sohbet gerçekleştirdiği ve Kur'an-ı Kerim okuma kursu verdiği bilgisi edinilmiştir.

84. B blok bodrum katta 45 kişilik kapasitesi olan 1 konferans salonu bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından konferans salonunda sakinler için film gösterimlerinin yapıldığı ifade edilmiştir.

85. Merkezde son bir yıl içerisinde “Nesiller Sevgiyle Buluşuyor: Torunum Olur Musun” projesi kapsamında sakinlerin, Çocuk Evleri Sitesinde kalan çocuklarla bir araya gelerek kitap okuma gibi çeşitli kültürel etkinlikler, “Kuşaklar Arası Kültürel Buluşma” projesi kapsamında Bilim ve Sanat Merkezindeki öğrencilerle müzik dinletisine katılım ve piknik gibi dış aktiviteler gerçekleştirdiği öğrenilmiştir. Ayrıca İdare tarafından anneler günü, babalar günü, milli ve dini bayramların Merkezdeki sakinlerle birlikte kutlandığı, yıl içerisinde lise ve üniversite öğrencileri tarafından Merkezdeki sakinlerin ziyaret edildiği ifade edilmiştir.

G. Dış Dünya ile İletişim ve Ailelerle Etkileşim

86. Merkezdeki sağlık durumu uygun olan yaşlıların çarşı izin kâğıdı imzalayarak gün içerisinde Merkez dışına çıkabildiği öğrenilmiş, bu husus görüşme gerçekleştirilen sakinler tarafından da doğrulanmıştır.

87. İdare tarafından Merkeze bireysel ziyaretçi kabulünün haftanın 7 günü yemek, ilaç ve banyo saati dışında süre sınırlaması olmaksızın yapıldığı ifade edilmiştir. Görüşülen sakinler

tarafından ziyaretçileri ile odalarında, bahçede ya da ziyaret salonunda rahatlıkla görüşebildikleri, bu konuda herhangi bir sorunla karşılaşmadıkları belirtilmiştir. B blok zemin katta bulunan ziyaret salonunun temiz ve düzenli olduğu görülmüştür.

88. İzne çıkmak isteyen sakinler için izin formu doldurulduğu, sakinlere 1 yıl içerisinde toplam 3 aylık⁷ izin verilebildiği ancak zorunlu hallerde sakinin talebi ve İdarenin onayı ile bu sürenin uzatılabildiği öğrenilmiştir. Görüşülen sakinlerden aileyle görüşme ve aile yanına izinli ayrılma konularında herhangi bir şikâyet alınmamıştır.

89. Her sakinin odasında Merkez içi ve Merkez dışı aramalarını yapabileceği dâhili telefon olduğu, isteyen sakinin kendi cep telefonunu kullandığı öğrenilmiştir. Merkezde görüntülü görüşme imkânı bulunmamasıyla birlikte cep telefonu olan sakinlerin bireysel olarak görüntülü görüşme gerçekleştirebildiği, cep telefonu olmayan sakinlere ise personel ya da İdare tarafından yardımcı olduğu ifade edilmiştir.

90. Merkezde sakinlerin kaldığı odaların tamamında ve ortak salonlarda televizyon bulunduğu, kanal sayısı ve çeşitliliğinin yeterli olduğu görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

91. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresi tarafından ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, sakinlerle bire bir görüşmeler gerçekleştirilmesinde azami kolaylık gösterilmiş, ilgili bilgi ve belgeler vakitlice paylaşılmıştır. Bu bağlamda, Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

⁷ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "İzin" başlıklı 61'inci maddesine göre; "Yaşlıların izin durumuna ilişkin esaslar aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir. a) Yaşlılar kuruluş dışına alışveriş ve gezmeye gitmekte sosyal servis sorumlularını haberdar etme koşuluyla serbesttir. b) Yaşlılara bir yıl içinde sürekli bir ay olmak üzere toplam üç aydan fazla olmamak kaydıyla izin verilir. Zorunlu hallerde yaşlının talebi ve Müdürün onayı ile bu izin süresi uzatılabilir."

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

92. Merkezde görev yapan personelin; kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi konularında eğitim almasının sağlanması,

93. Merkezdeki odaların tamamına acil çağrı butonu eklenmesi için gerekli çalışmaların hızlandırılması⁸

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Yönelik Tavsiye

94. Huzurevi, yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan personelin eğitim müfredatına kişiler arası iletişim, hassas gruplara mensup bireylerle iletişim ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi eğitimlerinin dahil edilmesinin değerlendirilmesi

hususları tavsiye edilmektedir.

⁸ Huzurevleri ile Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Yaşlı odaları" başlıklı 38'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre; "Odalarda yaşlının yatarken uzanabileceği yükseklikte alarm düzeneği kurulur ..."